

Tapetets historie

Tapet er av de eldre interiørprodukter vi kjenner. Tapet er knyttet til boktrykkerkunsten og kunsthåndverk lenge før produktene ble allemannseie. Men det er påfallende å se hvordan dekor på vegger i farger og mønstre fra århundrer tilbake blir tatt opp igjen også i vår tid.

Av ifi.no

Det staselige Nordiska Museet på Djurgården har en stor tapetsamling på ca. 10.000 mønstre. Når vi snakker om tapet og historie er det papirtapet som gjelder; det er bare noen tiår siden alternative tapeter ble et kommersielt produkt - tekstiltapet, vinyltapet og det siste på markedet, fibertapet.

Det eldste tapet på utstillingen er fra 1570-tallet, fra et hus i Malmö, mens det eldste papirtapet vi kjenner er fra Cambridge, datert 1509.

Her skal vi følge historien og trendene slik alt utviklet seg. Det var de få velstående som reiste fra det høye nord og ut i Europa for å hente inspirasjon og ta med de siste nyheter hjem. Idag gjør vi jo det alle.

I flere århundrer ble papirtapet trykket på ark ved hjelp av blokktrykk og limt eller stiftet på veggen. Da maskinene kom ble alt annerledes; den første ble innkjøpt til Norge av Bentze-Brug i Christiania i 1838. Det gikk enda noen tiår før tapet gikk fra det eksklusive til å bli allemannseie, men når gjennombruddet først kom rundt 1860/70 fikk den jevne befolkning råd til å kjøpe tapet i lange lengder med jevn kvalitet på hele rullen. Det var kvalitetssikring lenge før begrepet oppsto. Tapetfabrikker ble etablert og med rimeligere kvaliteter begynte de å konkurrere på pris. Den moderne tid var kommet.

I hus i Norge fra den perioden er det avdekket vegger med 10-12 lag tapet. Papirkvaliteten var ikke av beste merke, som krevde utskiftninger, men folk så også muligheten til raskt å skifte stil i interiøret ettersom motene skiftet og nyhetene kom.

Persisk bekledning

Tapet var i utgangspunktet et ord til annet bruk - en betegnelse på forandringer på mange varer, men ordet er spesifikt blitt hengende ved veggproduktet til dekorasjon.

Tapeh er også et persisk ord - på vevede tepper fra Orienten som med de gamle karavaner kom til Europa. De vevede tepper ble også brukt som store veggbekledninger.

Alternativ til papir

Fantes det alternativ til papirtapet? Det forekom - blant annet kom voksduktapet fra Tyskland omkring 1730. Det var lerret impregnert med en blanding av bivoks, terpentin og tilsatt fargestoff, neppe noe til Svane-merking.

Et langt dyrere alternativ var håndmalte lerretstapeter hvor kunstnere malte store landskap i en hel veggdekorasjon som ble spent opp. Det er dekorasjoner som er å se på forskjellige folkemuseer her i landet.